

3. Базиль Людмила. Розвиток здатності здобувачів професійної освіти до підприємницької діяльності у повоєнний період. 2022, С. 16.

4. Завадських, Ганна Миколаївна. Регіональна Економіка: Курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 076 «підприємництво, торгівля та біржова діяльність». 2020.

УДК 005.591.3:658

М. Шкода, Є. Ланін

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Екологічні проблеми, спричинені системою лінійної економіки та експлуатацією природних ресурсів, відомі вже понад 50 років. В останні роки циркулярна економіка стала частиною ключових національних і міжнародних політик. Зелена угода ЄС, головна мета якої — стати ЄС першим кліматично нейтральним континентом до 2050 року, закликає до переходу до циклічної економіки. Існує глобальне усвідомлення необхідності йти по колу, і було досягнуто значного прогресу. На 69-й сесії Комісії ООН у квітні 2021 року країни-члени ООН уже пообіцяли посилити свої зобов'язання щодо циркулярного та сталого використання ресурсів (рис. 1).

Рис. 1. Європейський зелений курс

Джерело: за даними [1]

Тим не менш, незважаючи на те, що зроблено вже дуже багато в напрямі ЄС щодо переходу до циркулярної економіки, існує суперечність між зростанням споживачтва та конкретними діями. Промисловість і технологічні інновації самі по собі не можуть стимулювати системні зміни, необхідні для досягнення справжньої трансформації поточної економічної моделі. Життєздатні зміни передбачають зміну парадигми від індивідуальної поведінки до колективного/культурного прийняття принципів циркулярної економіки. Для того, щоб зупинити катастрофічні глобальні зміни та прийняти мислення та систему циркулярної економіки, найглибший спосіб сприяти цій трансформації – залучити суспільство через освіту. Таким чином, це суттєва частина освіти, від раннього віку до вищої освіти, щоб прищепити нове бачення нашого суспільства щодо сталого розвитку та екологічного зростання. Перехід до циркулярної економіки залежить від того, як суспільство та організації навчаються впроваджувати інновації та застосовуватимуть їх на практиці. Сектор освіти, всіх ступенів, починаючи від початкової школи до третього (наукового) рівня вищої освіти, відіграє життєво важливу роль у забезпеченні того, щоб здобувачі будь-якого віку оволоділи ключовими навичками та знаннями для застосування циклічного мислення у обраній професії.

З огляду на роль вищої освіти, вона є бузумовно важливою для формування системного бачення принципів циркулярної економіки в суспільстві та вміння відрізняти їх від лінійної економіки (рис. 2). Оскільки заклади вищої освіти є відповідальними за формування спроможності та менталітету більшості професіоналів на ключових посадах, отже, вони в змозі зробити значний внесок у стимулювання необхідних змін через викладання, прикладні дослідження, інноваційні партнерства з промисловими та студентськими ініціативами.

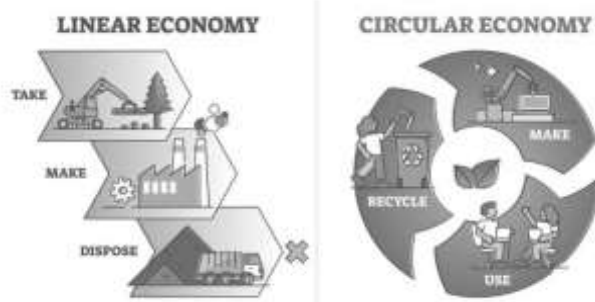

Рис. 2. Порівняння принципів лінійної та циркулярної економіки

Джерело: за даними [2]

За межами лекційної аудиторії ЗВО можуть активно просувати менталітет циркулярної економіки шляхом запровадження позааудиторних заходів, пов'язаних з розвитком знань щодо циркулярної економіки, ініціатив щодо використання чистої енергії і та безвідходних їдалень.

Крім того, роль ЗВО у дослідницькій діяльності може сприяти необхідному переходу різними способами, які призводять до інновацій, а також до більш якісної інформації як для ринку, так і для промисловості. Зокрема, ЗВО можуть розпочати інноваційне партнерство з місцевими підприємствами та промисловістю, отримуючи взаємну вигоду та запроваджуючи рамки циркулярної економіки безпосередньо на місцевому та регіональному рівнях. Надання доказів попиту на набори навичок циркулярної економіки разом із адаптацією освітніх програм до цієї мети також може запустити позитивний цикл робочих структур сталого розвитку. Крім того, інвестиції в дослідження методів впровадження циркулярної економіки та більш масштабних переходів примножать вищезазначені вигоди, а також кількість бенефіціарів.

Заклади вищої освіти також можуть підвищити сталість, забезпечуючи навчальні майданчики, де майбутні професіонали та громадяни можуть стати екологічно свідомими, забезпечуючи реальні та інноваційні дії, які спрямовані на підвищення екологічної обізнаності та зобов'язання брати участь у відповідних діях (наприклад, організація Green Day). Також створення фонду для студентів і дослідників, доступного для запуску власних проєктів, що дотримуються принципів циркулярної економіки, може слугувати інкубатором для стійких підприємств.

Висновок

У світлі вищесказаного, запровадження менталітету циркулярної економіки та адаптація екологічно орієнтованих освітніх програм і освітніх стратегій може виявитися рушійною силою, яка допоможе зробити національну економіку менш марнотратною та більш ресурсною. Інноваційний підхід до освіти може допомогти нам виховати майбутніх фахівців з більш екологічно відповідальним мисленням і більш стійкими звичками. Хоча переваги СЕ-освіти будуть широко поширеними лише тоді, коли ми зробимо кроки, щоб передати правильні цінності та повідомлення з раннього дитинства до дорослого віку та вищої освіти, а також від педагогів і методів викладання до ширшого контексту навчання.

Заклади вищої освіти (ЗВО) мають змогу розширити навчання циркулярної економіки щодо «тем і методів переходу» (політичні важелі, роль ІКТ тощо), а також залучити більше соціологів до зусиль переходу шляхом включення курсів циркулярної економіки в освітні програми ЗВО.

Враховуючи загальну мету циркулярної економіки – закрити матеріальні петлі та забезпечити зміну парадигми, побудові механізму інноваційного партнерства між різними стратегічними починаннями може допомогти:

- розширення обсягу петель на більшій території, що робить їх ефективнішими або навіть уможливує закриття нових петель;
- координацію зусиль на різних рівнях управління та секторах політики;
- надання можливості обміну знаннями для поширення існуючих підходів до циркулярної економіки.

Список використаних джерел

1. <https://web.archive.org/web/20201004233137/https://www.europeaninterest.eu/article/parliament-supports-european-green-deal/>
2. Rankin, Jennifer. European Green Deal to press ahead despite Polish targets opt-out. The Guardian (en-GB). 2019. ISSN 0261-3077